

Михайло Стельмах

ХАТКА В БЕРЕЗОВОМУ ЛІСІ

Колись давно-давно біля самого лісу, де протікає річка Снивода, жили собі дід та баба. В них було невелике поле, огород і зелений-зелений лужок.

У полі дід сів жито, пшеницю, просо, гречку і всяку пашницю. В огороді бабуса садила картоплю, капусту, огірки, цибулю, соняхи, квасолю, сіяла моркву, петрушку, чорнушку, мак і навіть пастернаку.

А на зеленому-зеленому лужку паслась або гралась живність і стояли високі стіжки сіна, на яких любили відпочивати або пританцьовувати лелеки.

І мали дідусь та бабуса в своєму господарстві гарненького бокастенького коника з синіми очима, однорогу корівку, яка загубила другий ріг, боронячись од вовка, собаку Рябка, цапка — білого клубка, круторіжка ба-ранця-молодця, з десятку курей і півня-співця. Півень був наче мальований, мав оттакенні вогнисті крила і дуже пишався сам собою, своїм гребенем і голосом. Він завжди прокидався ще до схід сонця і голосним співом нагадував усім, що головне вранці — вмивання, одягання, прибирання і снідання.

— Так-так-так,— погоджувався на річці крижень, який мав на крилах чудові сині дзеркальця.

Після сніданку дідусь запрягав у воза коника і їхав працювати на поле, бабуса ішла щось садити чи полоти на огород, кури сідали на гнізда нести яєчка, Рябко слідкував, щоб на подвір'я з лісу не проскочила лисичка-сестричка, півень брав косу чи граблі й гордовито ішов, як справжній косар, на лужок, а цапок — білий клубок з ба-ранцем-молодцем справляли то повітку, то обору, то комору, бо вони були вмілими теслями і завжди казали, що сокира і пилка дуже гарна спілка.

Славно, у приязні та дружбі, жило все наше лісове товариство, не сподіваючись нізвідки ніякого лиха. Та лихо не спало.

Якось весною пізнього вечора, коли всі, крім Рябка, після праці спочивали, воно й завовтузилося, загуло біля воріт, потім перескочило через тин, клацнуло зубами на Рябка, блиснуло страшним поглядом і посунуло до хати.

Це був величезний вовк-сіроманець, який мав не лапи, а лапища і таку пащеку, що в неї з головою помістився б цапок — білий клубок.

Зупинився сіроманець біля призьби, ще раз клацнув зубами на Рябка, а далі вдарив лапищею в перехрестя вікна і крикнув грубезним голосом:

— Гей, діду, вставай — гостя з лісу зустрічай!

Від одного вовчого голосу в хаті застогнала, заохала бабуса, а дідусь одягнувся, підійшов до вікна, глянув на непроханого гостя, відчинив хвірточку і запитав:

— Хіба ж так, вовче, ходять у гості?

— Хто як уміє, так і ходить у гості,— відказав вовк.

— Чого ж ти хочеш, чого тобі треба?

— А ти сам не здогадуєшся?

— Може, ти з дороги бажаєш водички напитись?

— Не водички я хочу напитися, а м'яса наїстися,— ще раз так клацнув зубами сіроманець, що бабуса затрусилася з переляку.

Дідусь сумно похитав головою.

— Чого ж ти, вовче, зажадав од мене м'яса?

— Бо ти для мене найбільше зло!

— Оце збрехав не думаючи!— обурився дідусь.— Все життя мої руки сіяли зерно і добро, а твої лапи приносили тільки зло, бо все когось шматували та убивали.

— Мовчи, бо я тут найсильніший! Сама вовчиця зве мене залізним вовком!

Та дідусь не злякався і знову запитав:

— І вовчиця в тебе залізна?

— І вовчиця моя залізна. Про це всюди, навіть на океанських островах знають. Хочеш — гукну її, вона по той бік воріт стоїть та все думає, з ким їй воювати.

— Угу-у!— завила за ворітьми залізна вовчиця.

— Чуєш, який у неї голос? Золото, а не голос — хоч кого налякає. Отож давай скоріше м'яса. І не якогось, а курятини!

Як зачула це бабуся — заплакала ридма:

— Курочки мої зозулясті, до якої ми дожили напасті! Не дам вас курохапу.

Тоді вовк щосили гиркнув, аж усі вікна задзвеніли:

— Як не даси курочок, позбудешся корови. Це вона, коли я ще не був у силі, вдарила мене рогом. А тепер я її однією лапою уб'ю!

На це дідусь відказав:

— Тільки й чуєш од тебе: уб'ю, роздеру, захоплю. Краще подивись, як славно довкола, як гарно вінками висяю ють зорі!

— Вовки не люблять зірок, вовкам головне м'ясо, а не зорі! Веди в курник!

Зітхнув тяжко дід і сказав:

— Іди, вовче, на сідало і забирай курей.

— Тільки з тобою, щоб ніякого обману не було. Знаю я вас, людей.

— Нічого не поробиш — мусив дід іти до катраги, де ночували кури, а вовк розшнурував свій ремінний міх та й почав у нього кидати несушок, тільки до півня не добрався, бо той забився під саму стріху.

Напакувавши міх, вовк зашнурував його і аж затанцював серед подвір'я.

— Ох і поласує зараз при місяці вовча сімейка. Але не думай, діду, що ти відкупився курми — завтра прийду з вовчицею і за Рябком, і за цапком — білим клубком, і за баранцем-молодцем, бо завтра в мене будуть гості з вовчого військового об'єднання. Ми і скажемо їм: «Нате вам, генерали і адмірала, м'ясо — кожному до смаку». І не здумай кудись сунутись за рушницею, бо позбудешся навіть коня.— Та й, сказавши це, закинув міх на спину, плигнув через пліт і побіг з вовчицею до лісу.

Сумно-сумно зітхнув дідусь, а потім почав збирати свою живність: Рябка, цапка — білого клубка, баранця-молодця і півня-співця, який і крилами, і лапками витирив очі.

— Чули, мої помічники дорогі, що сказав вовцюра?

— Чули,— за всіх відповів Рябко.

— Тоді, як мені не жаль прощатись з вами, одразу ж збирайтесь у дорогу. До того, як знову прийде сюди вовк з вовчицею, ви будете на новому місці будувати собі хатку.

— А де ж це нове місце?— запитав баранець-молодець.

— Далеко звідси, в дуже гарному березовому лісі. Рябко там разів зо два був зі мною. Не забув, Рябко, дороги?

— Не забув,— журно сказав Рябко.— Там і трава гарно росте, і річечка протікає, і плесо рибне, і болото є, де весною вечорами співають і витанцьовують вальдшнепи.

— Отож збудуєте в березовому лісі хатку та й будете жити. А зараз збирайте усе, що згодиться на новому господарстві, і скоренько кладіть на воза, бо час не жде.

Почали друзі складати на віз і косу, і граблі, і сапку, і пилку, і сокиру, і лопату, і серпа, і рубанок, і фуганок, і дошки, і казанець, і полумиски, і навіть цегли на піч. Не забув Рябко взяти й рибальську сітку. Дідусь приніс із комори мішечки з ярими культурами, а бабуся — вузлики з городнім насінням. Далі дід запряг коника, відчинив ворота та й усі сумно подалися до далекого березового лісу: попереду ішов коник, біля нього дідусь, за дідусем Рябко, за Рябком цапок — білий клубок, за ним бара-нець-молодець, а позаду півень-співець, в якого й крила опустились.

Цілу ніч до самого ранку мандрували вони. А коли сонечко відірвалось од землі, всі побачили, як перед ними аж засяяв дуже гарний березовий ліс. Тут недалеко від співучої річки друзі розвантажили воза і попрощалися з дідусем.

— Приїжджайте до нас у гості,— прохали усі старого.

— І ви навідуйтеся до нас.

Тільки приїхав дід додому, тільки завів коника в стайню, тільки підкинув сінця корові, як на подвір'я через пліт з оттакенними міхами перескочили вовк і залізна вовчиця.

— От я і прибув зі своєю жінкою, яку знають навіть на океанських островах,— ошкірився вовк і гордовито повернув голову до вовчихи.

— Що ж ви, пані, робили на тих островах?— насмішкувато запитав дідусь.— Сіяли щось, садили?

Вовчиха зрозуміла, що дід насміхається, клацнула зубами:

— Порядок серед овець наводила! Бо там дуже багато овець, а порядку мало,— і розшморгнула міх. Це ж саме зробив і вовк:

— Поможи, діду, вкласти в міх Рябка і цапка — білого клубка, а в торбу жінки — тільки баранця-молодця.

Дід ніби скрушно похитав головою і розвів руками.

— Поклав би вам у міхи і Рябка, і цапка — білого клубка, і баранця-молодця, так нема їх.

— Як це нема?! — аж підскаочив вовк.— Жартуєш, діду.

— Де там жартую, коли мало не плачу.

— А де ж подівалась твоя живність? Де?

— Вона ж почула, як ти увечері нахвалявся зготувати з них обід — не то для вовчої спілки, не то для вовчого об'єднання,— і гайнули хто куди, не захотіли потрапити ні в генеральські, ні в адміральські пащеки.

— Язикань! — сердито гарикнула вовчиха на мужа.— Не вмєш тримати таємниць за двома замками: за губами і зубами,— і зашморгнула міх.

— Куди ж вони могли побігти?— аж лапу приклав вовк до морди.

— Напевне, подались у село до людей.

Про всяк випадок вовк побіг до повітки, обзирив її, заглянув і в хатинку до Рябка, скрушно зітхнув, зашморгнув міх і, щось сказавши вовчисі, вискочив з подвір'я...

— Ми знайдемо їх! Неодмінно! — гарикнула вовчиха і теж стрибнула через тин.

А тим часом у березовому лісі кипіла робота. Рябко, баранець-молодець, і цапок — білий клубок, і півень будували собі з берези невеличку в зруб хату. Та так будували, що навіть їхні нові сусіди — борсук з борсучихою — дивувалися. Вони саме розжилися на діток і щоранку виносили їх з нори на сонце, бо хоча борсуки і живуть під землею, та дуже люблять сонечко. А вже подиву їхньому і краю не було, коли півник залізними граблями глибоко зволочив лісову прогалину і в борозенки почав рівнесенько, зернину за зерниною, сіяти яру пшеницю.

— І нащо це, і для чого це?— розводив лапами борсук.

— А для того, кукуріку, щоб мати і зерно, і борошно.

— Зерно ще зрозуміло, а нащо борошно?

— З нього ми спечемо і паляницю, і пироги з ожиною, і підпалок, ще й вареничків чи локшини наваримо і вашу сімейку запросимо в гості.

— Спасибі, спасибі, а ми вас грибами почастуємо. Тут моя жінка знає такі грибні місця, що хоч серпом жни чи косою коси.

— Коли дозволите, то в грибну пору ми запросимо до нас бабусю і дідуся.

— А це не страшно?— насторожився борсук, який звик жити в самотності.

— Що ви, ласкавий борсуче. Наші старенькі дуже добрі люди, їх усі в селі поважають і люблять.

— Коли добрі, то хай приходять,— і борсук пішов заносити діток у нору. Це він робив так: обережно брав дитячко в рота і задкував до нори, бо коли б він ліз у сховок передніми ногами, то дитя могло б упасти вниз і забити собі голівку чи бока.

Пішли рясні весняні дощі, на прогалині зазеленіла яра пшениця, і кожне її стебельце мерехтіло на сонці, мов дивна квітка. Росла не тільки пшениця, а й хатка. І коли вже наші тєслі поставили вікна, то згадали, що треба мурувати піч. А як її мурувати, коли вони забули взяти в дідуся кельму? Не будеш же рівняти глину хвостиком чи лапкою. Це ж неохайної некультурно.

Щоб не відривати від роботи славних тєслєрів — ба-ранця-молодця і цапка — білого клубка, наш Рябко без проволоки погодився збігати до дідуся.

— А як перестріне тебе вовк?— стурбувались усі ДРУЗІ.

— Утечу, а може, й перехитрю його. Я обережненько,— та й побіг березовим гаєм понад заболоченою місциною, де тепер вечорами збирались на співи довгоносі вальдшнепи. Земля тут була замшіла, м'яка, і Рябко розмислив, що навіть коли перестріне його вовк, то не здожене — почне грузнути в болоті. Як закінчилась низина, Рябко вбіг у калиновий гай. Колись восени він був тут з дідусем. Ввійшли

вони в гай, а деревця і накрили їх, мов шатром, червоними калиновими кронами.

— Надивляйся. Не завжди стрінеш таку красу,— сказав дідусь тоді.

З калинового гаю Рябко вибіг у чорнолісся, що саме зацвіло блакитним рясом.

Ой, скільки ж його багато! Наче шматки неба попадали на землю.

Раптом нюхом Рябко почув небезпеку. Оглянувся, і шерсть піднялась догори — за ним, ошкірившись, плече в плече, бігли вовк і вовчиця.

— Попався, попався негіднику!— радісно заволав вовк.— Утікай — не втікай, а ти вже наш!

— Він уже в торбі!— ошкірилась і вовчиця.

З усіх ніг, з усієї сили кинувся бігти Рябко до дідової оселі. Та де там утекти від вовка.

Все ближче і ближче стрибками наближається він, вже чути його дихання і харчання, вже, видно, ніщо не врятує Рябка. Раптом він перед собою побачив два дуби, що

виросли з одного кореня. Підскочив Рябко й стрибнув у проміжок між дубами. З розгону скочив за ним вовк і застряг між ними. І так застряг, що й поворухнутись не може, тільки “стогне від болю, навіть не дивиться, як зникає між деревами Рябко.

Підбігла до вовка вовчиця, стала і лапами і головою зарятовувати чоловіка, але нічого не виходить з її зусиль — так щільно дерева затисли живіт вовка. І оттакеними сльозами заплакав сіроманець.

— Коли б я знав, що так буде, ніколи б не гнався за чиїмсь життям.— І отут вовк побачив свою останню хвилину: з чорнолісся вийшов з рушницею мисливець.

Застогнав сіроманець, сказав останнє щось вовчиці, але її вже не було коло нього: чимдуж кинулась утікати вона.

А тим часом Рябко лісами, та перелісками, та зрубамі добіг до знайомого поля і одразу побачив на ньому дідуса і бокастенького, запряженого в борону коника. Вони старались і собі, і добрим людям на хліб. Працюючи, дідусь ще й курникав свою улюблену пісеньку:

Ой під яром, яром
Пшениченька яра,
А в долині овес.

Так воно й насправді було в дідуса — під яром зеленіла пшениця яра, в долині — овес, за вівсом корабликами коливався горох, а тепер уже й гречку на варенички посіяв.

Вискнув, гавкнув од радості Рябко, кинувся до дідуса, до коника, почав їх обнімати та цілувати.

— Рябко, дорогий, і де ти взявся?— аж розчулився дідусь.— Чого так захекався та перепався?

— Це я від вовка утікав,— і Рябко розповів про свою пригоду і про всіх друзів, що залишились у березовому лісі, навіть про борсукову сімейку згадав.

А скільки радощів і розмов було в дідовій оселі! Бабуся, слухаючи Рябка, заходилась пекти пиріжки та все стиха приказувала: цей Рябкові, цей цапку, цей баранцю-молдцю, а найменшенький півнику-співаку.

Погостював Рябко в старих і аж на третій день з пиріжками та кельмою побіг у березовий ліс, бо ж треба було піч мурувати, комин виводити, хату добудовувати та й в огороді щось садити, бо до зими хоч і далеко, але все одно не за горами вона...

Ох і гарну ж хатку збудували наші друзі, ще й гніздом для лелеки завершили її. Одне лишень турбувало їх — це вікна, бо ліс є лісом, а в ньому не перевелися вовки. От і страхайся, щоб у віконця не заглянули вовк, вовчиця чи кумася-лисиця.

А вона, кумася-лисиця, таки згодом з'явилася в березовому лісі і закружляла навколо огороду, де найбільше працював півень, який страшенно любив щось садити, сіяти чи доглядати за посівом.

Ось коли він саме вибирав у вербовий кошик молоді огірочки, лисиця й напала на нього. Навіть прикинула, що почне його їсти з гребінця, бо дуже гарний він.

Прикинула, та не помітила, як за нею стрілою метнувся Рябко. Кинулась лисиця на півника, а Рябко схопив її за ногу. Лисичка якось вирвалася, та Рябко все одно наздогнав її і вже вчепився у хвоста. Лисичка — смик убік, скік до струмочка та й завила від болю, бо залишила хвіст Рябко-ві. Він і приніс його півнику.

— Оце буде нам припічок підмітати — в хазяйстві все згодиться.

— Спасибі, друже, що врятував мене,— почав дякувати півень.— І подивись, які в мене огірочки та капуста.

— Славні, славні, тільки жаль, що собаки ні огірків, ні капусти не споживають.

— А хіба ти забувся про баранця-молодця, про цапка — білого клубка і про гостей, що будуть у нас?

— Гостям ми завжди раді,— погодився Рябко та й побіг оглядати і поле, і сіножать, і болітце, чи не причаївся десь хижий звір. А за Рябком ув'язався і цапок — білий клубок. Цапок на полі поласував горохом, на лужку, де гордовито ходили лелеки, поправив копичку сіна і раптом насторожився — з болітця почувся жалісний стогін.

— Чуєш, Рябко?

— Це ніби голос кізоньки,— повів чуйним вухом Рябко, і вони, розгортаючи рогіз і кущі верболозу, кинулись до болітця, в трясовині якого не раз гинула звірина.

Пробившись крізь зарості, цапок — білий клубок першим побачив мале козенятко, що загрузло передніми ніжками в трясовині.

Стоїть воно, бідненьке, тремтить усім тілом, а з темних великих очей котяться сльози.

Побачило цапка, здригнулося і тихенько-тихесенько попрохало:

— Пособи мені вибратися з болота, бо пропаду. Кинувся цапок — білий клубок рятувати кізочку, та й сам став загрузати.

— Вертайся назад! Вертайся назад!— закричав Рябко, що зупинився біля кущів верболозу.

Повернувся засмучений цапок і питає:

— А як же нам врятувати кізочку? Чуєш, як плаче вона?

— Сядьмо та подумаймо,— поважно сказав Рябко.— Пригадай слова нашого дідуся: спочатку треба думати, а потім робити.

А тут до них ще прибігли стурбовані баранець-моло-дець і півник, та й стали вони всі думати й гадати, як кізоньку рятувати.

— Я вже знаю як!— крутнув головою баранець-моло-дець.— Ми наламаємо рогозу, гілляк і до самої кізоньки настелимо місток. Містком, як найлегший, пройде цапок — білий клубок і потягне кізоньку за вуха.

— Чого ж за вуха? Їй боляче буде,— сказав Рябко.— Краще за ніжки.

— Можна і за ніжки,— погодився баранець.

Так і зробили друзі: настелили з рогозу, з гілляк верболозу і вільхи гарненький місточок, і по ньому цапок — білий клубок підійшов до кізоньки, обережно раз, і вдруге, і втретє смикнув її за передні ніжки та й витягнув з болота.

А коли вона, перехитуючись од втоми і переляку, вийшла на сухе, то поглянула на всіх наших друзів і сказала:

— Спасибі вам, любі братики. Прийміть і мене до свого товариства.

Усім так сподобалось «любі братики», що вони назвали кізоньку сестричкою і радісно повели її до хатки в березовому лісі.

Хатка дуже сподобалась кізоньці, сподобалась і піч, і лави, і стіл, і стільці, от тільки одне було незрозумілим: чому в хатці неметена долівка.

Півень ніяково відповів:

— Ми забулися взяти в дідуся віника.

На таку чудернацьку відповідь кізонька аж засміялася :

— Хіба в лісі мало нехворощі? Ось я зараз зв'яжу віник і приберу в хатці, а потім зготую обід. Що вам зготувати?

— Суп,— сказав Рябко.

— Борщ з капустою,— сказали цапок — білий клубок і баранець-молодець.

— А мені каші з ярої пшениці,— кукурікнув півень.
— Добре, братики,— мило посміхнулась кізочка, підперезалась хвартушком і заходилась поратися біля печі... А братики дивились на неї і дивувались: таке мале, а знає всього!

В ліси прийшла осінь, і кожна берізка стала такою гарною, наче її обсіпали золотом, а біля їхніх ніг щоранку з'являлися гриби: то бабки, то сироїжки, то навіть красе-ні білі, а далі на пеньочках повсідалися сімейки веснянкуватих опеньок. Кізочка ними налюбуватись не могла.

Наші друзі позносили з огороду в другу половину хати, що правила за комірчину, і капусту, і гарбузи, і картоплю, і буряки, і навіть три снопики маку, що дуже славно шелестіли вночі, ніби в них ночував вітерець.

— Це ж кожна маківка схожа на дівчинку,— не раз казала кізонька, придивляючись до віночків на маківках.— Один снопок ми подаруємо бабусі і дідусеві, другий— борсукам, а третій буде шелестіти нам.

Борсуки радо прийняли подарунок друзів, але й засмутили їх своїм оповіданням: вони почули від оленів, що в сусідньому чорноліссі з'явилась дуже зла вовчиха, про яку ходять недобра слава навіть на океанських островах.

— Це ж вона — залізна вовчиха!— одразу догадався Рябко.

— Авжеж вона!— кукурікнув півень.

— Щось треба робити!— крутнув головою баранець-молодець.

Насамперед наказати кізоньці, щоб вона далеко не відлучалася від хатки та не затримувалася біля річечки з відрами. А то стане під калиною з коромислом на плечах і співає собі,— спохмурнів цапок — білий клубок, що найбільше турбувався за кізоньку, яку всі прозвали Квіткою.— Чуєш?

— Чую,— тихо відказала кізонька.

— Все воно так, але треба вже зараз подумати про оборону,— розважливо сказав борсук.— До мене в нору вовчиця навряд чи посуне, а до вас у вікна мож? вдертися.

— Ой, мені страшно,— затремтіла кізонька.

— Думати треба,— сказав Рябко.— А зараз поволеньки підемо до плеса, виберемо сітку, і, коли щось витягнемо з неї, нам кізочка зварить юшку.

— А я зараз піду по селеру і петрушку,— сказав півник і побіг на огород.

Незабаром Рябко, баранець-молодець і цапок — білий клубок витягнули з плеса свою широку та довгу сіть.

На цей раз у ній заплуталось кілька великих Щук. Од тієї радості Рябко навіть заспівав:

Буде юшка до смаку,
Бо не жалко часнику,
Ні селери, ні петрушки,
Дуже гарна буде юшка.

— Братику, а в юшку з риби не кидають ні часник, ні селеру, а тільки цибулю і петрушку,— сказала кізочка.

— А я й не знав. Вік живи — вік учися,— почав Рябко вибирати щуки з сіті.— Ви ж погляньте на цього щупака. Як лисиця завбільшки!— і несподівано Рябко заскакав на бережку.— А я знаю! А я знаю! А я знаю!

— Що ти знаєш? — штовхнув його ріжками бара-нець-молодець.

— Як захиститись од вовчиці.

— Розкажи, братику!— попрохав цапок — білий клубок.

— Тож дивіться на сітку. Бачите, яка вона міцна? Бачите, які носяри у щук? Та навіть вони ніде не продірявили її. Отож ми гарненько приладнаємо свої сіті до вікон — отак, коли хтось увірветься у вікно, то й заплутається.

— Мудрець Рябко!— крикнув півень, що саме з петрушкою прибіг на лужок.

— Мудрець,— не дуже й охоче погодився баранець-молодець, бо йому було досадно, що хтось, а не він надумався, як врятуватись од вовчиці. Але хай буде й так, він теж щось розумне вигидає, бо є над чим думати жильцям березового лісу. До самого вечора баранець-молодець, цапок — білий клубок і Рябко приладнували в хатці біля вікон рибальську сіть. І так її приладнали, що хоч куди. Тільки одна кізочка, оглянувши роботу братиків, з жалем сказала:

— У людей вікна прикривають фіранки, а в нас сітка. Прошло ще кілька днів. У лісі похолодало, а над лісом удень і вночі пролітали перелітні птахи. Найсумніше, прощаючись із рідним краєм, співали журавлі. А борсуки тепер щовечора носили в свою нору оберемками листя — це щоб їм і їхнім діткам було м'яко спати взимку.

— І як борсуки можуть проспати цілу зиму? Це ж боки одлежиш!— дивувалася кізочка.

— Так уже природа створила,— зі знанням справи пояснював їй цапок — білий клубок.

— Краще б вовки спали — менше лиха було б на землі.

— Що не кажи, а розумна в нас кізочка,— похвалив її Рябко.

— І розумна, і працьовита, а що вже охайна, так у світі пошукати таку,— з пошаною вклонився їй півень.

— Ой, братики, які ви славні у мене,— засоромилась кізонька і почала в хвартушок збирати опеньки. І раптом вона побачила, як біля річки між золотими березами щось майнуло велике і страшне.

Опеньки посипались із хвартушка на траву.

— Братики, вовчиця! Мерщій додому!

— Кукуріку!— крикнув, аж підстрибнув, півень і першим побіг до хатки, за ним кізонька, за нею цапок — білий клубок, за ними баранець-молодець, а вже позаду Рябко.

Як ускочили всі у хатку, Рябко швиденько зачинив двері на засув, ще й кілком підпер. А тут уже й вовчиця клямцнула клямкою раз, удруге і затанцювала на порозі вовчий танець, гукаючи на все горло:

— Усі, усі, усі спіймались! Відчиняйте двері! Вже не врятуєтесь од мене!

Захекавшись од своїх вовчих обертасів, підійшла до дверей і щосили вдарила лапою. Вдарила і скрикнула од болю, а дубові двері хоч би здригнулись тобі. Тоді напасниця кинулась до вікна і теж щосили вдарила по ньому. З шибок посипалось скло, а з лапи вовчиці потекла кров. Та це ще більше розлютило хижачку, і вона другою лапою гупнула у вікно. Потекла кров і з другої лапи. З тої злості вовчиця вчепилася зубами у віконну раму, кусаючи і шарпаючи її.

— О, нарешті!— зраділа, вирвавши раму, кинула її на землю і одним оком зирнула у вікно.— Усі тут! Усі! Тепер передушу вас, ще й хатку заберу собі. Аякже! А спочатку почну уминати кізочку: у неї м'ясо ніжне.

Розігналась вовчиця, стрибнула у вікно і зависла у сітці, тільки лапи вискочили з неї. Шарпнулась раз, шарпнулась удруге, втретє, щоб якимось вирватися з пастки, але нічого їй не пособило. Тоді похапцем почала розшарпувати сітку, та нитки так забили пащеку, що мало не вдавилась.

— Ось тепер ми зв'яжемо її, розбійницю,— сказав Рябко та й почав діставати з-під припічка мотузок.

— Зв'яжемо і приволочимо дідові,— обізвався цапок — білий клубок.

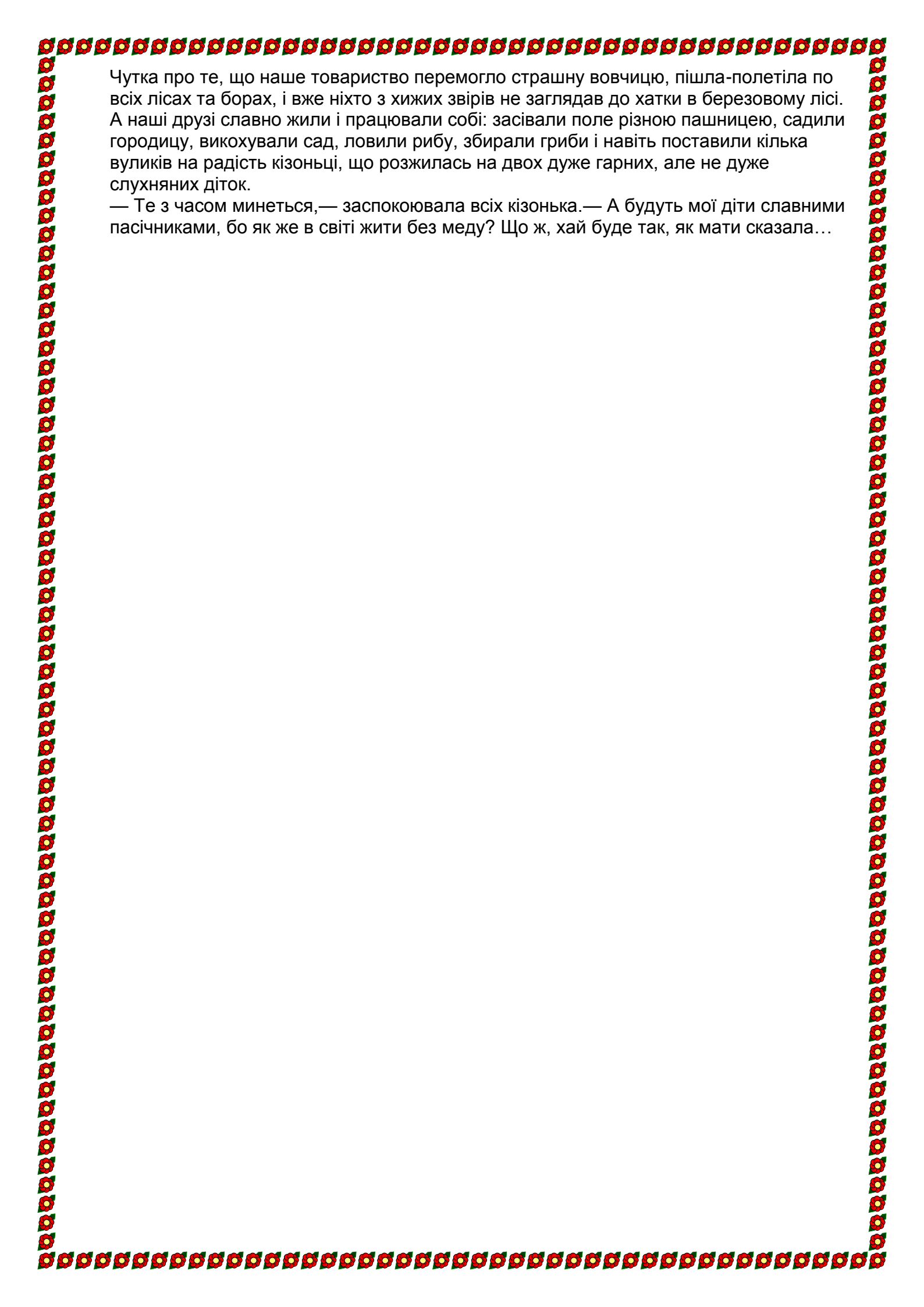
— Буде бабусі на зиму шуба,— додав баранець-моло-

А вовчиця і від злості, і від безсилля, і від страху перед відплатою завила — завила востаннє, роззявила набиту нитками пащеку і сконала.

— Не шукай комусь горя, коли своє недалеко ходить,— глибокодумно сказав Рябко.— Що ж, треба її винести з хатки, щоб і не тхнуло ніде вовчим духом.

— Ніде і ніколи,— погодились усі...

Чутка про те, що наше товариство перемогло страшну вовчицю, пішла-полетіла по всіх лісах та борах, і вже ніхто з хижих звірів не заглядав до хатки в березовому лісі. А наші друзі славно жили і працювали собі: засівали поле різною пшеницею, садили городищу, викохували сад, ловили рибу, збирали гриби і навіть поставили кілька вуликів на радість кізоньці, що розжилась на двох дуже гарних, але не дуже слухняних діток.

— Те з часом минеться,— заспокоювала всіх кізонька.— А будуть мої діти славними пасічниками, бо як же в світі жити без меду? Що ж, хай буде так, як мати сказала...